

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3234/2020
04.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика, адвокат у ..., против туженог АД Железнице Србије Београд, чији је пуномоћник Љиљана Р Поподић, адвокат у ... и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром Инфраструктура железнице Србије Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4352/19 од 24.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 4. фебруара 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4352/19 од 24.12.2019. године.

УСВАЈА се ревизија тужиоца, укидају се пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 4352/19 од 24.12.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1379/17 од 02.08.2019. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Апелациони суд у Крагујевцу је донео пресуду Гж1 4352/19 дана 24.12.2019. године којом је одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Пожаревцу П1 379/17 од 02.08.2019. године, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев да суд обавезе тужене да тужиоцу, на име накнаде штете због неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регрес, за период од новембра 2014. године до августа 2015. године закључно, солидарно исплате појединачне месечне износе са законским затезним каматама како је наведено у првом ставу изреке те пресуде и одбио као неоснован тужбени захтев да суд обавезе туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром Инфраструктура железнице Србије Београд да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регрес, за период од септембра 2015. године до децембра 2017. године, исплати појединачне месечне износе са законским затезним каматама како је наведено у другом ставу изреке те пресуде, и одредио да свака странка сноси своје трошкове поступка, те је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену посебну ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, због потребе за уједначавањем судске праксе.

Тужени Железнице Србије АД Београд је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/11 ... и 18/20) за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе, будући да је побијана пресуда о тужбеном захтеву за накнаду штете због неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор заснована на примени материјалног права која одступа од става израженог у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана пресуда, утврђеном од стране првостепеног суда, тужилац је био запослен код туженог АД Железнице Србије до 31.08.2015. године на основу уговора о раду и анексима, којима није била уговорена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за годишњи одмор. Након статусних промена код тог послодавца, тужилац је 31.08.2015. године закључио анекс уговора о раду са туженим АД за управљање јавном железничком инфраструктуром Инфраструктура железнице Србије Београд, од када је код њега у радном односу. Вештачењем је утврђено да је тужиоцу обрачунавана зарада као производ вредности једног радног часа, коефицијента радног места и месечног фонда часова рада, да за спорни период накнада за исхрану у току рада и накнада за регрес према прегледу исплаћених зарада није обрачуната и исказана као посебна ставка, а тужени у поступку нису доставили акт на основу ког би могао бити утврђен износ накнаде по овим основама у уговореној нето цени рада по часу. Вештак је утврдио висину потраживања тужиоца по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у нето износу, према параметрима из раније важећег колективног уговора ЈЖТП („Службени гласник РС“ бр 37/95) са изменама објављеним у „Службеном гласнику РС“ бр. 7/2000, којим је било уговорено право на накнаду за исте трошкове у одређеној висини, и тужилац је прецизирао тужбени захтев у свему према том налазу и мишљењу, за сваки месец посебно, према датумима доспећа означеним у налазу и мишљењу вештака, и то у јединственим месечним износу по оба наведена основа.

Током спорног периода били су у примени Колективни уговор ЈП Железнице Србије („Службени гласник РС“ бр. 84/02...4/11) са Анексом колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 4/06), којим је у члану 5. став 6. уговорено да је у вредност једног радног часа за утврђивање зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час, и Колективни уговор туженог („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/15) којим је, одредбом члана 57. став 2. уговорено да је у вредности

радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада 1/12 регреса сведена на један радни час. Одредбом члана 55. тог колективног уговора основна зарада утврђује се као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа. Тај колективни уговор примењује се и на запослене код друготуженог. На тај начин су накнада трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за годишњи одмор укључене у вредност једног радног часа, у суштини у основну зараду запослених, па и тужиоца, из чега су нижестепени судови закључили да тужбени захтев није основан. Према ставу нижестепених судова, сама чињеница да висини спорних трошкова није номинално изражена у обрачунима зараде тужиоца не значи да је послодавац ово право ускратио запосленима, јер је слободном вољом учесника колективног преговарања баш тако и уговорено, да су ове накнаде саставни део основне зараде запосленог. На тај начин ово право тужиоца није било утврђено на неповољнији начин од прописаног одредбом члана 118. Закона о раду, којом није прописана висина ових трошкова, па ни њихов минимум, већ је остављено да се висина уреди колективним уговором као општим актом и уговором о раду. Налазе да утужена права тужиоца нису оштећена, јер су остварена у складу са важећим општим актима код послодавца. Судови сматрају неприхватљивим утврђивање висине предметних потраживања применом Колективног уговора из 2000. године, чијим одредбама је последњи пут била уговорена и утврђена висина предметних накнада, јер није био у примени током спорног периода.

Ревизијом тужиоца се основано указује на погрешну примену материјалног права од стране нижестепених судова, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, па и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбама колективног уговора на које се позивају нижестепени судови, који су код тужених послодавца били на снази у време на које се тужбени захтев односи, на основу предвиђене вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, јер ове накнаде нису исказане у номиналним износима. Како је наведено, према одредбама закона о раду запослени имају право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, а послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада, при чему висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно накнада трошкова мора бити исплаћена свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени није доказао висину ових накнада као исплаћених тужиоцу, па се не може прихватити за правилно закључивање нижестепених судова да су тужицу накнаде предметних трошкова исплаћене кроз висину цене рада. На основу тога се закључује да су тужени законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Како нема конкретних одредаба општег акта о висини спорних накнада, тужилац може потраживати накнаду штете због неисплаћених накнада у нето износима према параметрима из ранијег колективног уговора тужених, али према стању у списима предмета и изнетом утврђеном чињеничном стању у нижестепеним одлукама, припадајућа висина накнада тужиоцу није расправљена. Првостепени суд је налаз и мишљење вештака прихватио

делимично, у делу који је у сагласности са прочитаним писменим доказима које је прихватио као тачне, док у делу којим је висина потраживања утврђена, налаз није прихватио, са разлога који се тичу примене важећих општих аката код послодаваца. Дакле, није расправљана висина припадајућих накнада према релевантним критеријумима, у одсуству општег акта којим би висина била одређена. С тим у вези указује се и да је према општим актима туженог накнада за регрес требало да буде укључена у цену радног сата у 1/12, што не одговара исказаној висини по месецима према налазу и мишљењу вештака, јер су у налазу месечни износи на име регреса утврђени различито по месецима, а не у 1/12 од припадајућег годишњег износа.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање у наведеном делу остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио да укине другостепену и првостепену пресуду и да предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, као што је наведено у другом ставу изреке.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић